

Carrer Rosselló, 214, Esc. A, 1r 1a
08008 Barcelona

RESOLUCIÓ del procediment de tutela de drets núm. PT 56/2017, instat pel Sr. (...) contra la Direcció General de Serveis Penitenciaris del Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya.

Antecedents

1.- En data 16/10/2017 va tenir entrada a l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades, un escrit del Sr. (...) (en endavant, la persona reclamant), pel qual formulava una reclamació per la presumpta desatenció del dret de cancel·lació, que havia exercit prèviament davant la Direcció General de Serveis Penitenciaris (en endavant, DGSP) del Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya. En concret, la persona reclamant sol·licitava que se suprimissin les seves dades personals del fitxer "Persones".

La persona reclamant aportava diversa documentació relativa a l'exercici d'aquest dret:

- 1) Còpia de l'escrit de data 13/9/2017 per mitjà del qual la persona reclamant exercia el dret de cancel·lació davant la DGSP.
- 2) Ofici de data 26/9/2017, registrat de sortida de la DGSP el 27/9/2017, per mitjà del qual la DGSP contestava la sol·licitud de data 13/9/2017.

2.- D'acord amb l'article 117 del Reial decret 1720/2007, de 21 de desembre, pel qual s'aprova el Reglament de desplegament de la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal (en endavant, RLOPD i LOPD, respectivament), per mitjà d'ofici de data 17/10/2017 es va donar trasllat de la reclamació a la DGSP, per tal que en el termini de 15 dies formulés les al·legacions que estimés pertinents.

3.- En data 2/11/2017 la persona reclamant va aportar davant l'Autoritat, còpia de la Resolució núm. R/00666/2007 dictada per l'Agència Espanyola de Protecció de Dades en el sí del procediment de tutela de drets núm. TD/00251/2007.

4.- La DGSP va formular al·legacions mitjançant escrit de data 7/11/2017, en el qual exposava, en síntesi, el següent: *"us annexem còpia de la contestació a l'escrit del senyor (...), el qual conté l'explicació de que les seves dades estan sotmeses a bloqueig al no estar actualment sotmeses a cap actuació d'execució penal. També se li recorda que la pròpia normativa penitenciària i la general administrativa són les que concreten com es formalitza i evoluciona el compliment de les disposicions de l'article 16 de la LOPD."* Tal com anunciava, la DGSP acompanyava còpia de la resposta que havia donat a l'aquí reclamant.

5.- El fitxer que empararia el tractament de dades objecte d'aquest procediment, seria el denominat *"Població reclusa als centres penitenciaris de Catalunya"*, creat mitjançant Ordre JUS/86/2007, de 10 d'abril, per la qual es regulen els fitxers que contenen dades de caràcter personal gestionats pel Departament de Justícia publicat al DOGC núm. 4866, de 20/04/2007, que ha estat modificada per l'Ordre JUS/185/2013, de 30 de juliol, per la qual es regulen els fitxers que contenen dades de caràcter personal gestionats pel Departament de Justícia publicat al DOGC núm.

Carrer Rosselló, 214, Esc. A, 1r 1a
08008 Barcelona

6434, de 07/08/2013. Aquest fitxer té per finalitat *“la gestió integral de la població reclusa de Catalunya en relació amb la política global penitenciària i de rehabilitació.”* L'òrgan responsable del fitxer és la DGSP del Departament de Justícia.

Fonaments de Dret

1.- És competent per resoldre aquest procediment la Directora de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades, d'acord amb els articles 5.b) i 8.2.b) de la Llei 32/2010, de l'1 d'octubre, de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades.

2.- L'article 16 de la LOPD, relatiu al dret de cancel·lació, determina el següent:

“1. El responsable del tractament té l'obligació de fer efectiu el dret de rectificació o cancel·lació de l'interessat en el termini de deu dies.

2. Han de ser rectificades o cancel·lades, si s'escau, les dades de caràcter personal el tractament de les quals no s'ajusti al que disposa aquesta Llei i, en particular, quan aquestes dades siguin inexactes o incompletes.

3. La cancel·lació dóna lloc al bloqueig de les dades, i només s'han de conservar a disposició de les administracions públiques, els jutges i els tribunals, per a l'atenció de les possibles responsabilitats nascudes del tractament, durant el termini de prescripció d'aquestes responsabilitats. Complert aquest termini, s'ha de procedir a la supressió.

4. Si les dades rectificades o cancel·lades han estat comunicades prèviament, el responsable del tractament ha de notificar la rectificació o la cancel·lació efectuada a qui s'hagin comunicat, en cas que aquest últim mantingui el tractament, que també ha de procedir a la cancel·lació.

5. Les dades de caràcter personal han de ser conservades durant els terminis que preveuen les disposicions aplicables o, si s'escau, les relacions contractuals entre la persona o l'entitat responsable del tractament i l'interessat.”

Per la seva banda, l'article 31.2 del RLOPD, disposa el següent:

“2. L'exercici del dret de cancel·lació dóna lloc al fet que se suprimeixin les dades que siguin inadequades o excessives, sens perjudici del deure de bloqueig conforme a aquest Reglament. (...)”

L'article 32 del RLOPD, apartats 1 i 2, determina el següent:

“1. (...)”

En la sol·licitud de cancel·lació, l'interessat ha d'indicar a quines dades es refereix, i ha d'aportar a aquest efecte la documentació que ho justifiqui, si s'escau.

2. El responsable del fitxer ha de resoldre sobre la sol·licitud de rectificació o cancel·lació en el termini màxim de deu dies a comptar de la recepció de la sol·licitud. Transcorregut el termini sense que de forma expressa es respongui a la petició, l'interessat pot interposar la reclamació que preveu l'article 18 de la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre.

En cas que no disposi de dades de caràcter personal de l'afectat, igualment l'hi ha de comunicar en el mateix termini.”

D'altra banda, l'article 18 de la LOPD, referent a la tutela dels drets d'accés, rectificació, oposició i cancel·lació, estableix en els seus apartats 1 i 2 el següent:

Carrer Rosselló, 214, Esc. A, 1r 1a
08008 Barcelona

“1. Les actuacions contràries al que disposa aquesta Llei poden ser objecte de reclamació pels interessats davant l'Agència de Protecció de Dades, en la forma que es determini per reglament.

2. L'interessat al qual es denegui, totalment o parcialment, l'exercici dels drets d'oposició, accés, rectificació o cancel·lació, ho pot posar en coneixement de l'Agència de Protecció de Dades o, si s'escau, de l'organisme competent de cada comunitat autònoma, que s'ha d'assegurar de la procedència o improcedència de la denegació.”

En consonància amb l'anterior, l'article 16.1 de la Llei 32/2010, de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades, disposa el següent:

“1. Les persones interessades a les quals es denegui, en part o totalment, l'exercici dels drets d'accés, de rectificació, de cancel·lació o d'oposició, o que puguin entendre desestimada llur sol·licitud pel fet de no haver estat resolta dins el termini establert, poden presentar una reclamació davant l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades.”

3.- Una vegada assentat l'anterior, convé analitzar el fons de la reclamació, és a dir, si la resposta donada per la DGSP a la sol·licitud de l'ara reclamant, s'ajustava als preceptes transcrits al fonament de dret anterior.

Com a punt de partida cal tenir en compte que els articles 16 LOPD i 31.2 RLOPD regulen el dret de cancel·lació com el dret de l'afectat a que se suprimeixin les dades que siguin inadequades o excessives, sense perjudici del deure de bloqueig. Així, el dret de cancel·lació regulat a la LOPD és un dret personalíssim i constitueix una de les facultats essencials que integren el dret fonamental a la protecció de dades de caràcter personal.

És per això que les limitacions a aquest dret de cancel·lació han de ser les mínimes atès que mitjançant el seu exercici es garanteix l'efectivitat del dret fonamental a la protecció de dades de caràcter personal. Així, els casos en què la pròpia LOPD exceptua el dret de cancel·lació es recullen al seu article 16, apartats 3 i 5; i també a l'article 33, punts 1 i 2, del RLOPD.

Tal com s'ha avançat als antecedents, la DGSP per mitjà d'ofici de data 26/9/2017 va resoldre la petició de cancel·lació de l'aquí reclamant en el sentit següent: *“En relación a su escrito de 13 de septiembre donde solicita que se cancelen sus datos personales tratados por el Departamento de Justicia, le indicamos que aunque no especifica el nombre de un fichero declarado y registrado ya que el de “PERSONAS” no existe, entendemos que al acompañar la solicitud con un certificado de antecedentes penales se refiere al fichero de Población Reclusa en los Centros Penitenciarios de Catalunya.*

Le informamos que los datos personales de causas que ya no se encuentran en cumplimiento son cancelados mediante la figura del bloqueo establecido en el artículo 16.3 de la Ley orgánica 15/1999 de protección de datos de carácter personal, que dice: La cancelación da lugar al bloqueo de los datos, y sólo se tienen que conservar a disposición de las administraciones públicas, los jueces y los tribunales,

Carrer Rosselló, 214, Esc. A, 1r 1a
08008 Barcelona

para la atención de las posibles responsabilidades nacidas del tratamiento, durante el plazo de prescripción de estas responsabilidades. Cumplido este plazo, se tiene que proceder a la supresión. Estos bloqueos tienen diferentes niveles de intensidad, con respeto a los funcionarios que tienen acceso, en función de la situación por otras causas que tenga la persona, según establezca la normativa.

En referencia a la supresión de datos personales tratados por las administraciones públicas, hay que tener en cuenta, que aparte de las obligaciones de conservación que presenta la normativa especial, estamos hablando de un expediente de derecho público que incluye actos administrativos con un valor determinado por ley y que hay que conservar. En concreto, una vez finalice nuestra obligación de conservación derivada de la normativa especial penitenciaria, tenemos que dar cumplimiento a los artículos 19 y 21.1 de la Ley 9/1993 del patrimonio cultural catalán, siendo facultado del departamento competente la eliminación documental previa evaluación establecida en el artículo 9 de la Ley 10/2001, de 13 de julio, de archivos y documentos.”

Davant d'aquesta resposta, la persona reclamant -disconforme amb la mateixa- va formular reclamació davant l'Autoritat en la qual manifestava que havia sol·licitat la cancel·lació perquè *“ya se habían cancelado mis antecedentes penales y no quería que hubiera documentación mía en ningún estamento oficial, puesto que tengo derecho al olvido”* i també esgrimia que *“Yo tengo derecho al olvido y mi vida no forma parte del patrimonio cultural catalán, y solicito su eliminación.”*

Doncs bé, un cop analitzada la resposta de la DGSP, cal fer notar que de la seva redacció no s'infereix de manera clara si estimava o desestimava la sol·licitud de l'aquí reclamant. En efecte, en la primera part de la resposta semblaria que la DGSP havia estimat la sol·licitud, atès que es comunicava al reclamant que la cancel·lació de les seves dades havia donat lloc al bloqueig, tal com disposa l'article 16.3 LOPD i 31.2 del RLOPD. Per contra, en la segona part de la resposta s'invocava el deure de conservació derivat de la normativa penitenciària i les Lleis 9/1993, de 30 de setembre, de Patrimoni Cultural Català i 10/2001, de 13 de juliol, d'arxius i documents, el que portaria a pensar que es desestimava la cancel·lació.

En tot cas, aquesta resposta que la DGSP donà a l'aquí reclamant cal complementar-la amb les alegacions formulades per la DGSP durant el tràmit d'audiència del present procediment de tutela, en les quals confirma la procedència de la cancel·lació de les dades, si bé afegeix que en la segona part de la resposta que es donà al reclamant, es pretenia exposar-li *“com es formalitza i evoluciona el compliment de les disposicions de l'article 16 de la LOPD”*. És a dir, que la intenció de la DGSP era explicar-li al reclamant que la cancel·lació sol·licitada i estimada no comportava la supressió o eliminació de les dades, sinó el seu bloqueig, conforme al previst a l'art. 16 de la LOPD.

En relació amb aquestes afirmacions de la DGSP, convé recordar en aquest punt que segons el previst a l'article 16 de la LOPD i 31 a 33 del RLOPD, quan les dades personals han de ser conservades perquè així ho determina una disposició aplicable, mentre es mantingués tal deure de conservació no pertocaria la cancel·lació, i en conseqüència, tampoc el bloqueig. Cal acudir a les normes relatives a la conservació

Carrer Rosselló, 214, Esc. A, 1r 1a
08008 Barcelona

de documents, el que ens porta a la la Llei 10/2001, de 13/7, d'arxius i gestió de documents i al Decret 13/2008, de 22 de gener, sobre accés, avaluació i tria de documents. Ambdues normes preveuen la determinació del règim de conservació dels documents a través d'un sistema de taules d'accés i avaluació documental (TAAD). Existeix una TAAD concreta (núm. 452) relativa a la sèrie documental "*Expedients personals dels interns de centres penitenciaris*", la qual ha previst la conservació permanent dels documents que formen part d'aquests expedients.

Ara bé, aquesta previsió de conservació permanent, en allò referent a les dades personals incloses en els documents d'aquests expedients cal interpretar-la també des de l'òptica de l'art. 4.5 de la LOPD, en virtut del qual les dades personals s'han de cancel·lar quan han deixat de ser necessàries i pertinents per a la finalitat per a la qual havien estat recollides o registrades. En el present cas, la finalitat prevista al fitxer "*Població reclusa als centres penitenciaris de Catalunya*" és la "*Gestió integral de la població reclusa de Catalunya en relació amb la política global penitenciària i de rehabilitació*". Aquesta finalitat justificaria la "*conservació permanent*" de la documentació que forma part dels expedients personals dels interns, mentre es manté la condició de persona reclusa, però no sembla que es pugui ampliar més enllà, atès que a partir del cessament de tal condició, desapareixeria la finalitat que justificava la recollida de les dades.

En el cas aquí plantejat, la pròpia DGSP ha manifestat que la persona afectada no es troba "*actualment sotmès a cap actuació d'execució penal*". De fet, la persona reclamant manifestava en la seva reclamació que els seus antecedents penals ja s'havien cancel·lat, manifestació que no ha estat qüestionada per la DGSP. Així les coses, en aplicació dels art. 4.5 i 16 de la LOPD, procediria la cancel·lació sol·licitada, el que en primera instància implicaria el bloqueig al·ludit per la DGSP, a fi de conservar les dades a disposició de les administracions públiques, els jutges i els tribunals, per a l'atenció de les possibles responsabilitats nascudes del tractament, durant el termini de prescripció d'aquestes responsabilitats. Així, un cop prescrites aquestes eventuais responsabilitats, el que procediria és la supressió de les dades.

Aquesta seria la línia que segueix també l'Agència Espanyola de Protecció de Dades (AEPD) en la resolució núm. R/00666/2007 de data 27/7/2007, aportada per la persona reclamant. En aquella resolució s'indicava el següent: "*En definitiva, la Dirección General de Instituciones Penitenciarias, ha justificado la negativa a cancelar los datos del reclamante en el artículo 9.2 del Reglamento Penitenciario y el Acuerdo de la comisión de Clasificación de documentos del Ministerio del Interior que, en virtud del valor histórico, estadístico, y las necesidades de gestión, calificó "de conservación permanente" tanto los expedientes personales de los internos en centros penitenciarios, como el fichero automatizado denominado "SIP-INTERNOS". No puede admitirse tal habilitación legal por cuanto ambos ficheros recogen unos datos, que el caso del reclamante, son inexactos y no se encuentran actualizados, habida cuenta de que éste no se encuentra "interno" en ninguna institución del sistema penitenciario. Tampoco puede admitirse como argumento para denegar la cancelación solicitada la referencia genérica a un "supuesto valor histórico o estadístico" que dichos datos pudieran llegar a alcanzar, y mucho menos "las necesidades de gestión" propias de la Administración Penitenciaria ya que el*

Carrer Rosselló, 214, Esc. A, 1r 1a
08008 Barcelona

mantenimiento íntegro de datos con dichos fines tiene un carácter excepcional y reglamentariamente regulado por exigencia del artículo 4.5 de la LOPD. (...) En consecuencia, procede la estimación de la tutela solicitada debiéndose llevar a cabo la cancelación y el consiguiente bloqueo de los datos personales del reclamante existentes en los ficheros a que se hace referencia en la presente resolución." (El subratllat és d'aquesta Autoritat).

A tot l'anterior s'hi ha d'afegir que la DGSP no ha invocat cap causa que justifiqui la necessitat de conservar les dades personals de l'aquí reclamant. Ans el contrari, com s'ha dit, de les al·legacions formulades davant aquest procediment, sembla manifestar la seva conformitat amb la procedència de la cancel·lació, a través del consegüent bloqueig. A aquest últim respecte, cal insistir novament en què la conservació de les dades bloquejades només seria procedent mentre no s'haguessin extingit les eventuais responsabilitats abans esmentades (art. 16.2 LOPD).

En definitiva, d'acord amb tot el que s'ha exposat fins aquí, es considera pertinent estimar la present reclamació, i en conseqüència requerir la DGSP per tal que faci efectiva la cancel·lació de les dades de l'aquí reclamant -si és que encara no ho ha fet-, en els termes que s'assenyalarà en el fonament de dret següent.

4.- De conformitat amb allò establert als articles 16.3 de la Llei 32/2010 i 119 del RLOPD, en el casos d'estimació de la reclamació de tutela de drets, s'ha de requerir al responsable del fitxer per tal que en el termini de 10 dies faci efectiu l'exercici del dret. D'acord amb això, procedeix requerir la DGSP per tal que en el termini de 10 dies comptadors a partir de l'endemà de la notificació de la present resolució, procedeixi a la cancel·lació i el consegüent bloqueig de les dades personals que és objecte de la present reclamació -si encara no ho ha fet-, i en cas que s'haguessin extingit les responsabilitats previstes a l'art.16.3 LOPD, per la prescripció de les accions corresponents, que procedeixi a la seva supressió. Un cop s'hagin practicat les actuacions corresponents segons el que s'acaba d'ordenar, i que es notifiquin a la persona reclamant, en el mateix termini de 10 dies l'entitat reclamada haurà de donar-ne compte a l'Autoritat.

Per tot el que s'ha exposat,

RESOLC

Primer.- Estimar la reclamació de tutela formulada pel Sr. (...)contra la Direcció General de Serveis Penitenciaris del Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya.

Segon.- Requerir Direcció General de Serveis Penitenciaris per tal que en el termini de 10 dies comptadors a partir de l'endemà de la notificació d'aquesta resolució dugui a terme les actuacions indicades al fonament de dret 4t, i en el termini allà indicat en doni compte a l'Autoritat.

Tercer.- Notificar aquesta resolució a la Direcció General de Serveis Penitenciaris i a la persona reclamant.

Carrer Rosselló, 214, Esc. A, 1r 1a
08008 Barcelona

Quart.- Ordenar la publicació de la Resolució al web de l'Autoritat (www.apd.cat), de conformitat amb l'article 17 de la Llei 32/2010, de l'1 d'octubre.

Contra aquesta resolució, que posa fi a la via administrativa d'acord amb els articles 26.2 de la Llei 32/2010, de l'1 d'octubre, de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades i 14.3 del Decret 48/2003, de 20 de febrer, pel qual s'aprova l'Estatut de l'Agència Catalana de Protecció de Dades, les parts interessades poden interposar, amb caràcter potestatiu, recurs de reposició davant la directora de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades, en el termini d'un mes a comptar de l'endemà de la seva notificació, d'acord amb el que preveu l'article 123 i següents de la Llei 39/2015 o bé interposar directament recurs contenciós administratiu davant els jutjats contenciosos administratius de Barcelona, en el termini de dos mesos a comptar de l'endemà de la seva notificació, d'acord amb els articles 8, 14 i 46 de la Llei 29/1998, de 13 de juliol, reguladora de la jurisdicció contenciosa administrativa.

Igualment, les parts interessades poden interposar qualsevol altre recurs que considerin convenient per a la defensa dels seus interessos.

La directora,

M. Àngels Barbarà i Fondevila
Barcelona, (a la data de la signatura electrònica)